

"אין שום סיבה שאנשים יפשו את הרגל רק מפני שהפסיקו לאהוב זה את זה"

בעיריית רמת גן עוזרים לזוגות להתגרש בשיתוף פעולה

הסכסוך, כשכולם פגועים ומותשים, אם אפשר במקום זה לאתר אותם בתחילת הקונפליקט, ולטפל בהם בדרך שתפחית את הפגיעה וההתשה? זה אפילו יכול לחסוך לנו משאבים ושעות טיפול.

"כששמעתי על השיטה הבנתי שזה יכול להיות בדיוק הפתרון שאנחנו מחפשים: בניגוד לגישור, שמחייב יכולת ליישב יחד את הסכסוך, השיטה הזאת דווקא מתאימה לסכסוכים הקשים, עתירי האמוציות.

"כיוון שמטפלים זוגיים ומטפלים לילדים כבר יש לנו בשירות, הבנו שמה שצריך להוסיף אלה עורכי דין וכלכלנים שמתמחים בשיטה. גילינו שרבים מעורכי הדין המנוסים מתלהבים מהשיטה, ואפילו מוכנים לעבוד איתנו במחירים מסובסדים כדי לחולל שינוי חברתי.

"אנחנו מציעים לזוגות שנמצאים בתחילת הסכסוך לפנות למחלקה לטיפול משפחתי, ולקבל את השירות בתשלום מסובסד, בהתאם לרמת ההכנסה שלהם. אנחנו מקווים שהשירות הציבורי בכל הארץ יאמץ את השיטה, כי אין שום סיבה שאנשים יפשו את הרגל רק מפני שהפסיקו לאהוב זה את זה."

אם אתם גרים ברמת גן והחלטתם להתגרש, לא תצטרכו להתאמץ כדי לאתר צוות של גירושים בשיתוף פעולה. מחלקת הרווחה של העירייה החליטה לאמץ את המודל, ולהציע אותו לתושבי העיר במחיר מסובסד.

● למה בעצם זה ענייננו של השירות הציבורי איך אנשים מתגרשים?

"אנחנו מטפלים כל שנה בכ-300 משפחות שמופנות על ידי בתי המטפלים אל פקיד סעד לסדרי דין על רקע סכסוכי גירושים קשים, סרבנות קשה, סכסוכי משמורת והורים שנוטשים את האחריות ההורית שלהם", אומרת רחל ולדומירסקי, פקידת סעד לסדרי דין ומנהלת המחלקה לטיפול פוליס ייחודיים במשפחה באגף הרווחה של עיריית רמת גן. "בנוסף, השירות הציבורי מטפל בנפגעי הסכסוכים האלה בתחנות לטיפול במשפחה, באמצעות הפסיכולוגים של בתי הספר והעובדים הסוציאליים של שירותי הרווחה. כלומר, כך או כך אנחנו מטפלים במקרים הקשים של גירושים. שאלנו את עצמנו למה אנחנו צריכים לקבל אותם בשיא

המשך

קשה אחרי הגירושים, ואם יש ילדים, הסיפור רק מתחיל ביום אחרי הגט. בתהליך 'גירושים בשיתוף פעולה' אין תביעות, עם ראיות והוכחות, אלא עבודה של צוות שעושה את בני הזוג ועוזר לו להגיע להסכם, ללא עוינות, ושומע את קולם של הילדים. הרעיון הוא לא להגיע להתדיינות משפטיות – אלא להגיע להסכמה במינימום נזקים לכולם."

"כל חיי עסקתי בתיקון נזקי גירושים למתגרשים ולילדיהם. עכשיו אני עוסק במניעה", אומר טישלר. "סוף סוף אני מרגיש שאני משפיע לטובה – כי מתהליך כזה, כל בני המשפחה יוצאים עם פחות מטענים."

● במה בעצם שונה התהליך מגישור?

"גישור היא אפשרות מצוינת, אלא שלא כל האנשים מסוגלים ומעוניינים לשבת ולדבר בנחת זה עם זה במצב הכול כך טעון רגשית הזה", אומרת גולן-תבורי. "לאלה שזה קשה להם, יתאימו 'גירושים בשיתוף פעולה'. כי בדומה לתהליך הגישור, השיח הוא של שיתוף פעולה, אבל כאן כל אחד מבני הזוג מלווה ומיוצג בצוות מטעמו, שתומך בו ורואה גם את הצד שלו."

"גישור מתאים כשיש הסכמות לגבי דברים בסיסיים, כמו איפה יהיו הילדים, ומי יישאר בבית", מוסיף טישלר. "הוא מתאים פחות כשאין הסכמות כאלו, או כאשר יש בין בני

הזוג פערי כוח: למשל, אם אחד מהם פוחד מהשני, או רק אחד מהם שולט בנישאים הפיננסיים. במצב כזה, זה עוזר שלכל אחד מבני הזוג יש מי שייצג אותו וידבר בשמו. הייצוג נותן תחושת מוגנות כמו בשיטת התביעה, אבל מאפשר קבלת החלטות משותפת ושוויונית."

אבל ההבדל המשמעותי ביותר בין השיטה החדשה לשיטות האחרות, הוא שבזמן עריכת ההסכמים וההסדרים, מתבצע גם טיפול רגשי בכל אחד מבני הזוג.

"גירושים הם קודם כל תהליך משפחתי, ולכן חשוב שתהיה מעורבות של מטפלים משפחתיים", אומר טישלר, וד"ר זיהר-רייך מוסיפה: "מגשר לא יכול להזדהות רגשית עם בני הזוג. אם לאחד מהם יש בעיה אישית – קשה לו לעמוד בקצב או שיש לו התקפי חרדה – מגשר אינו יכול להתחשב בכך. הגישור צריך להביא תוצאות, ולכן הוא מתייחס פחות לצד האישי והרגשי.

"בשיטת 'גירושים בשיתוף פעולה' לעומת זאת, יש התייחסות מקיפה לעיבוד הרגשי, והוא הכרחי: מחקרים מראים שגירושים נמצאים במקום השני בסולם הקושי בחיים, אחרי התמודדות עם מוות. וגם כשאנחנו אלה שבוחרים להתגרש, יש סטרס וכאב גדול. אנשי הטיפול תומכים ומסייעים לעבד את האובדן, ובנוסף, הם מכינים את בני הזוג ליום שאחרי, שבו יצטרכו לתפקד

כהורים גרושים: מלמדים אותם איך לשוחח, איך לצפות בעיות, איך לפתור אותן בשיתוף פעולה."

עוד יתרון של השיטה הוא המקום שניתן לילדים בתהליך: "חוסר הוודאות וחוסר השליטה בגירושים מכבידים במיוחד על הילדים", אומר טישלר, "וכאן, בשיטה הזו, בדרך כלל מצרפים איש מקצוע מתחום הטיפול בילדים, שנפגש תחילה עם ההורים, ואחר כך עם כל ילד בנפרד. הוא משוחח איתם על הפחדים, התקוות והצרכים שלהם, ולאחר מכן נפגש עם ההורים ועם אנשי הטיפול פול שלהם כדי להציג את האבחון וההמלצות שלו. המעורבות הזו מאפשרת אבחון בעיות שאפשר לטפל בהן עוד במסגרת התהליך."

"זה גישור עם תוספות", מסכמת ד"ר זיהר-רייך. "השיטה משלבת את כל הצרכים של המשפחה תחת קורת גג אחת: גם הסכם, גם עיבוד רגשי, גם הסברים של החוק, גם ראיית צורכי הילדים."

כמה זה עולה לנו?

מדובר בתהליך עוטף, חיובי ומקיף, אבל האם הוא לא עולה יותר בזמן ובכסף לזוגות שבוחרים בו?

"הליך כזה נמשך כמה חודשים", אומרת ד"ר זיהר-רייך, "והוא עולה לשני בני הזוג כמו שעולה תביעה משפטית של צד אחד, או אפילו פחות."

● בהשוואה לגישור? זה לא יקר יותר?

"על פניו כן", עונה טישלר, "אבל אם מוסיפים לעלויות הגישור גם עלויות של איש מקצוע מתחום הכספים, ואת עלות הטיפול הנפשיים לשני בני הזוג פלוס פסיכולוג לילדים – הליך 'גירושים בהסכמה' יוצא זול יותר ויעיל יותר. עד כה מי שפנה לשיטה לא היו זוגות עשירים, אלא מעמד בינוני."

● איך משלמים?

"בדרך כלל לפי שעות, אבל ניתן גם ב'חבילה' מוגדרת", עונה טישלר.

● האם התשלום מתחלק שווה בשווה בין שני בני הזוג, בלי קשר לכמה פגישות כל אחד מהם צריך?

טישלר: "בדרך כלל בני הזוג שונים בצרכים שלהם: כמעט תמיד הצד הנזקק זקוק ליותר תמיכה ופגישות מאשר הצד שעזב. מבחינה מעשית, כל אחד מבני הזוג משלם בנפרד לעורך הדין ולמטפל שלו, אבל לרוב הכול יוצא מחשבון בנק אחד. לא נתקלתי בסכסוכים על הרקע הזה: לבן הזוג שעזב יש אינטרס שכן הזוג השני יעבד את הפרידה ויקבל את כל התמיכה שהוא צריך. בסופו של דבר, אנשים מבינים שהכסף שתעלה להם עוד פגישה הוא כסף קטן יחסית להשקעה בעתיד אחרי הגירושים." ■

**רנדי טישלר, מטפל ומגשר:
"לתהליך יש מבנה קבוע מראש:
עורכי הדין מטפלים בנושאי
מזונות וחלוקת רכוש, ואילו אנשי
הטיפול עובדים עם בני הזוג על
התוכנית ההורית, על התקשורת
ביניהם, על בניית חזון משותף
ועל פתרון סכסוכים בעתיד"**